

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **R. H., nar. X**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 3. 2019, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 20. 5. 2019, domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 22. 3. 2019, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná k jeho námitkám zcela změnila své rozhodnutí ze dne 5. 9. 2018, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), a podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 335/2018 Sb. (dále jen „organizační zákon“) žalobci uložila, aby jí vrátil do 8 dnů od

právní moci rozhodnutí přeplatek ve výši X Kč, který vznikl na starobním důchodu za období od 10. 11. 2016 do 30. 6. 2017.

2. Žalobce v žalobě namítá, že rozhodnutím žalované ze dne 17. 9. 2015 mu byl přiznán starobní důchod ve výši X Kč vyplácený k 10. dni každého měsíce, a to bez jakýchkoliv podmínek, který mu byl následně od 10. 1. 2017 zvýšen na částku X Kč měsíčně. Rozhodnutími žalované mu však bylo sděleno, že je mu starobní důchod vyplácen neoprávněně a že tuto skutečnost žalovaná zjistila až v srpnu 2018. Žalobce však trvá na tom, že žalovaná tuto informaci obdržela již v listopadu 2016, kdy jeho zaměstnavatel v řádném termínu vyplněním elektronického tiskopisu na elektronickém portálu žalované oznámil jeho nástup do pracovního poměru. Tento tiskopis, který hned v úvodu obsahuje text o tom, že zaměstnavatel má dle § 94 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění zákona č. 204/2015 Sb. (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“) povinnost oznámit den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na pojištění, a den skončení tohoto zaměstnání, zaměstnavatel vyplnil ve všech položkách včetně označení položky o starobním důchodu. Již přijetím tohoto formuláře tedy žalovaná věděla, že žalobce uzavřel pracovní poměr, který zakládá účast na pojištění, a že přitom pobírá starobní důchod. Důchod mu proto neměla vyplácet. Je přitom jedno, proč žalovaná přijaté informace nezpracovala, ať již chybou softwaru, chybou pracovníka či snad s nějakým záměrem, protože nic z toho neobhájí tvrzení, že má platit objektivní odpovědnost. A v žádném případě to neobhájí ani ustanovení § 118 odst. 2 organizačního zákona, na něž se žalovaná odvolává.
3. Žalobce dále upozorňuje na to, že v napadeném rozhodnutí se vyskytují pojmy předčasný důchod, popř. předčasný starobní důchod, jemu však byl přiznán starobní důchod. Na základě námitek byla v napadeném rozhodnutí řešena výše částky, již má vrátit, aniž by ji žalobce v námitkách napadal. Naopak řada věcí zmíněných v námitkách zodpovězena nebyla. V každém případě však žalované reakce na námitky zabrala 5 měsíců a 28 dnů, tedy nadlimitně dlouho. Napadené rozhodnutí kromě toho bylo vydáno s odkazem na ustanovení § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 225/2017 Sb. (dále jen „správní řád“). Podle tohoto ustanovení ale nelze postupovat, jestliže není možnost odvolání. Přitom v poučení napadeného rozhodnutí je uvedeno, že proti němu nelze podat námitky ani odvolání. Proto je podle žalobce napadené rozhodnutí neplatné.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zejména uvedla, že z oznámení zaměstnavatele věděla jen to, že žalobce pro uvedenou společnost vykonával výdělečnou činnost, nemohla však vědět, ve kterých měsících byla žalobci zaúčtována mzda převyšující rozhodnou částku pro účast na důchodovém pojištění. O. s. s. z. P. (dále jen „OSSZ“) v roce 2018 provedla kontrolu u zaměstnavatele žalobce, při níž zjistila, že v letech 2016 a 2017 nezaslal OSSZ formulář Hlášení o zaměstnání poživatele předčasného starobního důchodu; svou povinnost tak zaměstnavatel splnil až dne 23. 7. 2018. V rozhodnutích žalované se mluví o předčasném či předčasném starobním důchodu proto, že žalobce požádal o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku, a takto podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 213/2016 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) mu byl též starobní důchod přiznán. Zákon o důchodovém pojištění přitom v § 37 odst. 2 stanoví, že výplata důchodu podle § 31 nenáleží do dosažení

důchodového věku, pokud je mj. vykonávána výdělečná činnost. K ustanovení § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu pak žalovaná uvedla, že roli odvolání v tomto případě plní námitky podle § 88 odst. 1 organizačního zákona, a protože prvostupňové rozhodnutí bylo změněno podle § 88 odst. 8 organizačního zákona na základě námitek žalobce, část věty za první středníkem § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu se nepoužije. Žalovaná v závěru navrhla žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

5. Žalobce v replice uvedl, že je pravda, že požádal o přiznání důchodu před dosažením důchodového věku, v rozhodnutí ze dne 17. 9. 2015 mu však byl přiznán starobní důchod, a to bez uvedení jakýchkoliv podmínek pro jeho výplatu či zrušení a aniž by se zde uváděly alternativní názvy užívané žalovanou v napadeném rozhodnutí. Žalobce proti rozhodnutí o přiznání důchodu nepodal námitky, proto platí to, co bylo uvedeno v rozhodnutí ze dne 17. 9. 2015, a jakékoliv dodatečné vyjádření žalované k názvu důchodu jsou jen účelovými spekulacemi. Navíc z citace § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že rozhodující je výdělečná činnost, nikoliv výše výdělku, takže již na základě oznámení z listopadu 2016 měla žalovaná k dispozici všechny potřebné informace, nehledě na již v žalobě zmiňovanou pasáž formuláře, z níž plyne, že zaměstnavatel žalovanou informoval o vzniku pracovního poměru, který zakládá účast na pojištění. Žalovaná tedy měla jednat neprodleně a přinejmenším informovat žalobce o hrozbě odebrání přiznaného důchodu, který by tak mohl změnit své rozhodnutí. Pokud jde o ztrátu možnosti odvolání, žalobce poukazuje na poučení napadeného rozhodnutí, v němž byl výslovně poučen o tom, že nelze podat námitky a odvolání se nepřipouští. Žalobce též poukazuje na různě uváděná ustanovení právních předpisů (§ 118/§ 118a) a na dlouhou dobu řízení. S ohledem na uvedené na své žalobě trvá.
6. Ze správního spisu soud zjistil, že se žalobcem byla dne 5. 8. 2015 sepsána žádost o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku ode dne 17. 8. 2015, v níž mimo jiné svým podpisem potvrdil prohlášení, že ode dne 17. 8. 2015 nebude vykonávat výdělečnou činnost ani samostatnou výdělečnou činnost. Rozhodnutím ze dne 17. 9. 2015 žalovaná žalobci přiznala ode dne 17. 8. 2015 starobní důchod podle § 31 zákona o důchodovém pojištění.
7. Dne 14. 8. 2018 žalovaná obdržela hlášení OSSZ o tom, že OSSZ kontrolou u zaměstnavatele žalobce zjistila, že je zaměstnán jako poživatel předčasného starobního důchodu. Připojen byl originál formuláře, v němž zaměstnavatel dne 23. 7. 2018 s odkazem na § 41 zákona o důchodovém pojištění potvrdil, že oznamuje, že žalobce jako poživatel starobního důchodu podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, který dosud nedosáhl důchodového věku, u něj od 10. 11. 2016 vykonává zaměstnání zakládající účast na důchodovém pojištění.
8. V návaznosti na to žalovaná prvostupňovým rozhodnutím ze dne 5. 9. 2018 jako prvním úkonem v řízení s odkazem na § 118a odst. 2 organizačního zákona uložila žalobci, aby jí vrátil do 8 dnů od právní moci rozhodnutí přeplatek na starobním důchodu ve výši X Kč, který vznikl za období od 10. 11. 2016 do 4. 8. 2017. V odůvodnění poukázala na to, že žalobci podle § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nenáleží výplata starobního důchodu přiznaného podle § 31 téhož zákona do dosažení důchodového věku, pokud vykonává mj. výdělečnou činnost. Protože žalobce v období od 10. 11. 2016 do 4. 8. 2017 vykonával výdělečnou činnost v rozsahu zakládajícím podle § 27 zákona o důchodovém pojištění účast na pojištění, což žalovaná zjistila hlášením ze dne 25. 7. 2018, vznikl žalobci

přeplatek ve výši uvedené ve výroku. Odpovědnost žalobce za přeplatek podle § 118a odst. 2 organizačního zákona je přitom objektivní, bez zřetele na zavinění.

9. Žalobce podal dne 24. 9. 2018 námitky, v nichž uvedl, že nebyl informován o tom, že by s ním bylo nějaké řízení zahájeno a nedostal možnost se k věci vyjádřit a i přes poučení o odkladném účinku námitek mu byl zablokován bankovní účet, v důsledku čehož je bez prostředků. Dále namítal, že žádné hlášení nepodával, k tomu není ze zákona povinen ani oprávněn, jelikož to je povinností zaměstnavatele, který své povinnosti plnil každý měsíc počínaje přihláškou zaměstnance v listopadu 2016. Žalovaná tak již od listopadu 2016 (a nikoliv až z hlášení ze dne 25. 7. 2018) věděla nebo alespoň vědět mohla, že důchod žalobci vyplácí neoprávněně, a měla proto výplatu zastavit, a nikoliv důchod dalším výměrem ještě zvyšovat. Žalobce se též ohrazoval proti objektivní odpovědnosti a zdůraznil, že viníka je třeba hledat u žalované.
10. V námitkovém řízení si žalovaná vyžádala od OSSZ dokumenty z provedené kontroly. V předloženém kontrolním protokolu ze dne 25. 7. 2018 je uveden závěr, že zaměstnavatel v případě žalobce nesplnil ohlašovací povinnost uloženou ustanovením § 41 organizačního zákona. Přílohou kontrolního protokolu byla pracovní smlouva žalobce, podle níž žalobce nastoupil dne 10. 11. 2016 a měl nárok na mzdu v měsíční výši X Kč, a mzdové listy za roky 2016 a 2017, z nichž vyplynulo, že žalobce dosáhl ve všech kalendářních měsících hrubé mzdy přesahující částku X Kč s výjimkou července 2017, kdy mu bylo zúčtováno pouze X Kč (v srpnu 2017 pak poměrná část hrubé mzdy do dne, kdy žalobce dosáhl důchodového věku, částku X Kč nepřesáhla). OSSZ vedle toho žalované potvrdila, že zaměstnavatel dne 23. 11. 2016 elektronicky podal přihlášku žalobce s údajem o vzniku zaměstnání dne 10. 11. 2016. Detail přihlášky (zda obsahovala údaje uváděné žalobcem) nicméně nelze z obsahu předloženého správního spisu zjistit.
11. Na základě těchto informací byla přepočtena výše přeplatku se zohledněním zkrácení období, v němž žalobce dosáhl hrubé mzdy převyšující rozhodný příjem ve smyslu § 6 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o nemocenském pojištění a žalovaná vydala dne 22. 3. 2019 napadené rozhodnutí, jímž podle § 88 odst. 8 organizačního zákona a § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu zcela změnila prvostupňové rozhodnutí tak, že žalobci uložila, aby jí ve lhůtě 8 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí podle § 118a odst. 2 organizačního zákona vrátil přeplatek na starobním důchodu ve výši X Kč za období od 10. 11. 2016 do 30. 6. 2017. V odůvodnění žalovaná zejména uvedla, že podle § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nenáleží výplata starobního důchodu přiznaného podle § 31 téhož zákona do dosažení důchodového věku, pokud vykonává mj. výdělečnou činnost, přičemž pro tento případ ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona dává plátcí důchodu nárok na vrácení vyplacených částek, které příjemci důchodu nenáležely. Z kontroly OSSZ u zaměstnavatele žalobce žalovaná zjistila, že byl žalobce před dosažením důchodového věku jako poživatel starobního důchodu zaměstnán. Od listopadu 2016 žalovaná pouze věděla, že žalobce je zaměstnancem, nemohla však vědět, ve kterých měsících zaměstnavatel žalobci zúčtoval mzdu vyšší, než byla rozhodná částka pro účast na důchodovém pojištění. Tyto údaje mohla zjistit pouze nahlédnutím do mzdových listů při kontrole u zaměstnavatele. Ustanovení § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění hovořící o výdělečné činnosti je přitom podle žalované nutno vykládat ve spojení s § 27 téhož zákona, který vymezuje výdělečnou činnost jako činnost, vykonávanou osobami v § 5 odst. 1 a 4 zákona o důchodovém pojištění v rozsahu, který zakládá účast na důchodovém pojištění, přičemž tato účast je v § 8 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém

pojištění založena účastí na nemocenském pojištění. Protože žalobce získal vyměřovací základ přesahující částku X Kč rozhodnou pro účast na nemocenském pojištění jen v období od 10. 11. 2016 do 30. 6. 2017, byla žalovanou částka požadovaného přeplatku úměrně tomu snížena. Odpovědnost žalobce za přeplatek je však podle žalované objektivní, tj. jedná se o odpovědnost za výsledek, což žalovaná demonstrovala též odkazem na relevantní judikaturu N. s. s. a Ú. s. Porušení povinnosti, příčinná souvislost i zavinění nejsou v tomto případě podstatné, proto se žalovaná zabývala pouze tím, zda nastaly okolnosti, za nichž žalobci výplata starobního důchodu před dosažením důchodového věku nenáležela. K námitkám žalobce dále žalovaná konstatovala, že skutečnost, že je účastníkem řízení, plyne ze správního řádu, přičemž ustanovení § 85a odst. 1 organizačního zákona stanoví, že zahájení řízení z moci úřední o povinnosti vrátit přeplatek na starobním důchodu se účastníkům řízení neoznamuje. Žalovaná souhlasila s tím, že zaměstnavatel žalobce skutečně byl povinen ohlásit, že k němu do zaměstnání nastoupil poživatel starobního důchodu před dosažením důchodového věku, tato skutečnost mu však nemusí být známa. V takové situaci je zaměstnanec povinen zaměstnavateli tuto skutečnost prokazatelně doložit předložením rozhodnutím o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku, navíc je povinen sám podle § 50 odst. 1 organizačního zákona písemně oznámit žalované skutečnost, že před dovršením důchodového věku vstoupil do pracovního poměru. K námitkám týkajícím se zablokování účtu a práce svých úřednic se žalovaná odmítla vyjádřit. Napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 27. 3. 2019.

12. Poté, co soud ověřil, že žaloba je včasná, směřuje proti rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. a jsou splněny i další procesní podmínky, se zabýval věcí samou, přičemž dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud ve věci nenařizoval jednání, neboť na základě výzvy soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. s takovým postupem žalobce vyslovil souhlas a žalovaná se poskytnuté lhůtě nevyjádřila.
13. Podle § 118a odst. 2 věty první organizačního zákona, jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, ⁵⁷⁾ má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. Poznámka pod čarou ⁵⁷⁾ odkazuje na § 37 zákona o důchodovém pojištění.
14. Podle § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci; ode dne dosažení důchodového věku se posuzují podmínky pro výplatu starobního důchodu obdobně podle odstavce 1.
15. Ustanovení § 31 zákona o důchodovém pojištění upravuje nárok pojištěnce na starobní důchod před dosažením důchodového věku a jeho podmínky.
16. Podle § 27 zákona o důchodovém pojištění se výdělečnou činností rozumí činnost osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4 vykonávaná v rozsahu, který zakládá účast na pojištění.
17. Podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění jsou pojištění při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastní zaměstnanci v pracovním poměru v době zaměstnání, pokud jim v souvislosti se zaměstnáním plynou nebo by mohly plynout příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České

republike, předmětem daně z příjmu podle zvláštního právního předpisu a nejsou od této daně osvobozeny.

18. Podle § 8 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jsou osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t) a v § 5 odst. 4 účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou účastny nemocenského pojištění podle zvláštního právního předpisu ^{5e)}. Poznámka pod čarou ^{5e)} odkazuje na zákon o nemocenském pojištění.
19. Podle § 5 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění jsou zaměstnanci účastni pojištění, jestliže
 - a) vykonávají zaměstnání
 1. na území České republiky; za výkon zaměstnání na území České republiky se považuje i přechodný výkon práce mimo území České republiky, je-li místo výkonu práce trvale v České republice, nebo
 2. v cizině pro zaměstnavatele se sídlem na území České republiky, pokud místo výkonu práce je trvale v cizině a nejsou povinně účastni důchodového pojištění podle předpisů státu, ve kterém trvale vykonávají zaměstnání, a mají trvalý pobyt na území České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie, a
 - b) sjednaná částka započitatelného příjmu z tohoto zaměstnání za kalendářní měsíc činí aspoň částku rozhodnou pro účast na pojištění (dále jen „rozhodný příjem“).
20. Podle § 5 odst. 2 věty první zákona o nemocenském pojištění rozhodný příjem činí 2 500 Kč.
21. Podle § 50 odst. 1 organizačního zákona je oprávněný nebo jiný příjemce dávky důchodového pojištění povinen písemně ohlásit plátcí dávky do osmi dnů skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu nebo poskytování.
22. Podle § 41 odst. 1 organizačního zákona má zaměstnavatel povinnost ohlásit, vstoupí-li k němu do zaměstnání poživatel starobního důchodu přiznaného podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, pokud poživatel tohoto důchodu podle § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nesplňuje podmínky pro výplatu tohoto důchodu při výkonu výdělečné činnosti (odst. 1). Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, rodné číslo, pod kterým je vyplácena dávka důchodového pojištění, místo trvalého pobytu občana, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost (odst. 2). Předložením evidenčního listu podle § 39 není splněna povinnost uložená zaměstnavateli v odstavcích 1 až 3 (odst. 5).
23. V první řadě je třeba říci, že žalobce nerozporuje výpočet výše částku přeplatku na důchodu, touto otázkou se tedy soud blíže nezabýval. Žalobce totiž především rozporuje samotnou existenci této povinnosti s odkazem na skutečnost, že nebyl o této možnosti poučen a že žalovaná musela mít k dispozici rozhodné informace pro zastavení výplatu starobního důchodu již v listopadu 2016, kdy nastoupil do zaměstnání, takže na vzniklé situaci žalobce nemá žádnou vinu.
24. Pro posouzení věci je tedy klíčový výklad ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona, který je již v soudní praxi ustálen. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 16/2003-40, č. 679/2005 Sb. NSS, ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona ve spojení s ustanovením § 37 zákona o důchodovém pojištění skutečně zakládá objektivní odpovědnost příjemce dávky starobního důchodu vrátit ty vyplacené dávky starobního důchodu, které mu nenáležely, tj. byly mu vyplaceny, ač pro

výplatu těchto dávek nebyly splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění.

25. Tato judikatura je přitom respektována i v současnosti, jak plyne např. z rozsudku N. s. s. ze dne 18. 9. 2013, č. j. 3 Ads 14/2013-22, v němž N. s. s. doplnil, že ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona je speciální úpravou vůči ustanovení prvního odstavce téhož paragrafu, který je v postavení normy obecné, a že aplikace zvláštní normy má přednost. V dané věci se jednalo o případ důchodkyně, která dokonce splnila svou oznamovací povinnost podle § 50 odst. 1 organizačního zákona (byť s několikaletým zpožděním), a která přesto s ohledem na konstrukci objektivní odpovědnosti v ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná. N. s. s. pouze uvedl, že žalovaná může být do jisté míry také za svou pasivitu sankcionována, a to omezením nároku na vrácení dávek jen na tu jejich část, která není dotčena zánikem uvedeného práva podle ustanovení § 118a odst. 3 organizačního zákona, tj. uplynutím pěti let od jejich výplaty, není-li do té doby o vrácení rozhodnuto.
26. V uvedeném výkladu přitom neshledal nic protiústavního ani Ú. s., jak vyplývá z jeho usnesení ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 1703/07, a z jeho předchozích rozhodnutí v tomto usnesení zmiňovaných.
27. S ohledem na rozhodnou právní úpravu a její ustálený výklad tedy soud konstatuje, že chybějící zavinění žalobce, popř. jeho nevědomost, a dokonce ani nezohlednění zaměstnavatelova ohlášení nástupu žalobce žalovanou nemohou mít žádný vliv na jeho povinnost vrátit částku přeplatku na starobním důchodu. Zároveň není pochyb, že žalovaná napadeným rozhodnutím svůj nárok vůči žalobci uplatnila před uplynutím pětileté prekluzivní lhůty stanovení v § 118a odst. 3 organizačního zákona.
28. Soudu se z obsahu správního spisu jeví pravděpodobným, že žalobcův zaměstnavatel své povinnosti plynoucí z § 41 organizačního zákona patrně řádně splnil (byť podrobný obsah hlášení z listopadu 2016 obsahem správního spisu není), přičemž z výše následně nahlášených vyměřovacích základů žalobce bylo možné dovodit i skutečnost, že se jednalo o zaměstnání, jež bránilo výplatě starobního důchodu ve smyslu ustanovení § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Z ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o nemocenském pojištění (jež je v souladu s tím co již uváděla žalovaná v napadeném rozhodnutí pro závěr, že žalobce vykonával výdělečnou činnost, rozhodující) dokonce vyplývá, že pro účast na nemocenském pojištění je rozhodná sjednaná částka započitatelného příjmu ze zaměstnání, a nikoliv částka skutečně vyplacená, proto již ohlášení v listopadu 2016, pokud v něm skutečně byl uveden údaj o tom, že se jedná o zaměstnání zakládající účast na pojištění a že žalobce je poživitelem starobního důchodu podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, mohlo skutečně být pro žalovanou postačující pro to, aby přistoupila k zastavení výplaty předčasného starobního důchodu žalobce až do doby, kdy nabude důchodového věku či bude oznámeno ukončení takového zaměstnání. Přesto to na věci nic nemění, protože zákonodárce v ustanovení § 118a odst. 2 organizačního zákona nekompromisně stanovil povinnost příjemce neoprávněně vyplaceného předčasného starobního důchodu takto vyplacené částky vrátit, aniž by tuto povinnost jakkoliv podmiňoval splněním nějakých dodatečných podmínek. Do jisté míry lze situaci přirovnat s povinností příjemce vrátit omylem zaslanou částku jako bezdůvodné obohacení, aniž by bylo rozhodné, že na omylu odesílatele sám nemá žádný podíl.

29. Pokud dále žalobce namítal, že mu byl přiznán rozhodnutím ze dne 17. 9. 2015 starobní důchod, a nikoliv předčasný či předčasný starobní důchod, jedná se o námitky liché. Žalobce opomíjí, že mu uvedeným rozhodnutím byl přiznán starobní důchod podle § 31 zákona o důchodovém pojištění a právě ve vztahu k tomuto typu důchodu stanoví § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zánik nároku na výplatu důchodu po dobu výkonu výdělečné činnosti. Žalovaná tedy postupovala v souladu se zákonem, pokud žalobci uložila povinnost navrátit splátky tohoto starobního důchodu přijaté v období, kdy na ně neměl nárok. Označení takového důchodu jako předčasný (starobní) důchod je přitom široce užívaným synonymem, jež sice přímo není užíváno zákonodárcem v textu právního předpisu, ale je obecně srozumitelné a nevyvolává žádné pochyby o tom, jaký typ důchodu je tím označován. Rozhodné konečně není ani to, že v rozhodnutí ze dne 17. 9. 2015 byl žalobci starobní důchod přiznán bez nějakých výslovně zmiňovaných podmínek, neboť příslušná podmínka po celou dobu vyplácení důchodu byla zakotvena v ustanovení § 37 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jímž byl žalobce (stejně jako žalovaná) vázán a jež v souladu s obecnou právní zásadou, že neznalost zákona neomlouvá, měl respektovat (příslušné částky jako neoprávněně přijaté vrátit).
30. Konečně soud neshledal v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí ani procesní vady, jež žalobce namítal. To sice nemusí platit pro namítanou délku řízení, nicméně taková procesní vada sama o sobě nemůže mít žádný vliv na správnost a zákonnost výroku napadeného rozhodnutí, proto i kdyby byla námitka délky řízení důvodná, nemůže být důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Pokud měl žalobce pocit, že řízení neprobíhá ve lhůtách stanovených zákonem, měl možnost se po vyčerpání prostředků na ochranu proti nečinnosti žalované obrátit na soud žalobou na ochranu proti nečinnosti podle § 79 s. ř. s., na základě níž by mohl soud žalované uložit, aby v jím určené lhůtě o námitkách rozhodla.
31. Žalované nic nebránilo změnit prvostupňové rozhodnutí postupem podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu, jehož užití je ustanovením § 88 odst. 8 organizačního zákona předpokládáno. Je sice pravdou, že toto ustanovení v části věty za prvním středníkem stanoví, že změnu nelze provést, pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se, nicméně tato část ustanovení není v řízení vedeném podle organizačního zákona použitelná. Je tomu tak proto, že § 88 odst. 8 organizačního zákona vylučuje použitelnost § 90 odst. 3 správního řádu, jež zakazuje (až na některé výjimky) změnit prvostupňové rozhodnutí v neprospěch odvolatele. Žalovaná tudíž je oprávněna k námitkám dokonce oprávněna změnit rozhodnutí v neprospěch podatele námitek (např. dožaduje-li se poživatel invalidního důchodu druhého stupně námitkami přiznání nejvyššího, třetího stupně invalidity, může žalovaná, zjistí-li odpovídající skutečnosti, stupeň invalidity snížit, či zcela invalidní důchod odebrat). Umožňuje-li organizační zákon takto zásadní zvrat v neprospěch podatele námitek, jenž je přirozeně spjat se ztrátou možnosti odvolání (jemuž v této situaci odpovídá možnost podání námitek), pak argumentem *a maiori ad minus* (od většího k menšímu) je nutno dovodit, že nepochybně umožňuje změnit prvostupňové rozhodnutí v řízení o námitkách i jiným způsobem, který je pro podatele námitek překvapivý a on v důsledku změny provedené až v námitkovém řízení proti nové argumentaci již nemůže uplatnit řádný opravný prostředek. Tomu ostatně odpovídá i další výluka obsažená v § 85a odst. 1 organizačního zákona, která vylučuje povinnost žalované poskytnout prostor účastníkům řízení pro vyjádření se k podkladům, jež také *de facto* přispívá k možnosti vydání rozhodnutí, jež je pro účastníka překvapivé. Žalobcem zdůrazňovaná část

ustanovení § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu tudíž z povahy věci není, i přesto že výslovně vyloučena není, v řízení vedeném podle organizačního zákona aplikovatelná. I kdyby tomu tak ovšem nebylo, nelze nepostřehnout, že žalovaná změnila prvostupňové rozhodnutí ve prospěch žalobce, přičemž napadené rozhodnutí není podle jeho obsahu založeno na žádné nové zásadní skutečnosti, k níž se žalobce nemohl vyjádřit již v námitkách. Napadené rozhodnutí by tudíž zmiňovanou pasáž § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu neporušovalo, i kdyby v řízení byla aplikovatelná. Lze jen doplnit, že žádné rozhodnutí o námitkách již dále nelze dále napadat námitkami či odvoláním (§ 88 odst. 6 organizačního zákona) a možnost žalované v námitkovém řízení prvostupňové rozhodnutí zrušit a vrátit jej k novému projednání ve smyslu § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu je výslovně v § 88 odst. 8 organizačního zákona vyloučena, proto soudu ani není jasné, jakým směrem žalobcova související argumentace poukazující na poučení připojené k napadenému rozhodnutí míří.

32. Pokud se žalovaná sama i bez námítky žalobce zabývala výší přeplatku a změnila prvostupňové rozhodnutí ve prospěch žalobce, jedná se jen o projev skutečnosti, že žalovaná není podle § 88 odst. 4 *in fine* organizačního zákona podanými námitkami vázána, který navíc žalobci nemohl způsobit újmu. Nezabývala-li se pak žalovaná námitkami napadajícími nedostatky v její vnitřní činnosti, s ohledem na jasně vysvětlenou povahu objektivní odpovědnosti žalobce za přeplatek stanovenou v § 118a odst. 2 zákona o důchodovém pojištění muselo být žalobci zřejmé, že tato okolnost nemohla mít na samotný výrok napadeného rozhodnutí žádný dopad. Žalovaná se také nemusela vyjadřovat k patrně předčasné exekuci prvostupňového rozhodnutí (námitky v tomto případě skutečně podle § 88 odst. 5 organizačního zákona měly výjimečně odkladný účinek), jelikož samotný výkon rozhodnutí žalované není součástí nalézacího řízení, ale až samostatnou procesní fází, která na nalézací řízení navazuje. Tyto námitky tudíž nebyly pro vydání napadeného rozhodnutí relevantní.
33. S ohledem na nedůvodnost všech uplatněných žalobních bodů soudu nezbylo, než žalobu jako celek zamítnout.
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalované, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti nevznikly, přičemž ani náhradu jiných nákladů by jí soud nemohl s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 18. května 2020

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce